

HANDLINGSPLAN MOT HATEFULLE YTRINGER, RADIKALISERING OG VOLDELIG EKSTREMISME

Foto: James Kovin by Unsplash.com

**FÆRDER
KOMMUNE**
– med vind i seilene

FORORD

På bakgrunn av tidligere oppdrag fra kommunestyret hvor tidligere handlingsplan «Fra utenforskap til innenfor- skap – Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme 2016-2020» utgikk, ble det vinteren 2022-2023 utarbeidet en fornyet handlingsplan mot hatefulle ytringer, radikaliserings og voldelig ekstremisme for perioden 2023-2027. Hovedoppdraget er å svare opp hvordan vi som lokalsamfunn bør jobbe sammen om tidlig innsats, for å forhindre hatefulle ytringer, radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Handlingsplanen inneholder:

- Tiltak som kan ha en **forebyggende** effekt mot hatefulle ytringer.
- Tiltak som kan iverksettes ved **tidlige tegn** til en radikaliseringsprosess.
- Beskrivelser av bekymringstegn og hvilke handlingsalternativer som kan, bør og må benyttes i møte med bekymringer.
- Beskrivelse av **arbeidsstruktur** for kommunenes arbeid med forebygging og håndtering av hatefulle ytringer, radikaliserings og voldelig ekstremisme.

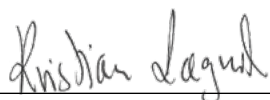
Målgruppe for handlingsplanen

Ansatte i Færder kommune, privatpersoner og lokalsamfunnet i Færder kommune.

Bakgrunn

I revisjonsarbeidet av tidligere handlingsplan etablerte Færder kommune en prosjektgruppe som har gjennomført en Hurtig Kartlegging og Handling (HKH) som grunnlag for revideringen. Færder kommune har sett den lokale handlingsplanen opp mot den nylig reviderte nasjonale handlingsplanen, «Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme – revisjon 2020»¹, og samtidig hentet inn et lokalt kunnskapsgrunnlag for å styrke at tiltakene som foreslås lokalt både samsvarer med det lokale utfordringsbildet, og den reviderte nasjonale handlingsplanen. Å stå sammen om innenforskap er et felles samfunnsansvar, og dette står sentralt for Færder kommunes valg om å bruke en HKH-kartlegging som grunnlag for ny handlingsplan. HKH-kartleggingen sikrer bred involvering av lokalsamfunnet.

Færder 26.04.23

Kristian Lægroid
Kommunedirektør
Færder kommune

Øystein Holt
Politistasjonssjef Tønsberg
Sørøst Politidistrikt

¹<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/handlingsplan-mot-radikaliserings-og-voldelig-ekstremisme/id2711314/>

INN HOLD

Forord	2
1. Situasjonsbildet i Færder kommune	4
Sammen om innenforskap	6
Begrepsavklaring og avgrensing.....	6
2. Informasjon og taushetsplikt, samtykke og avvergeplikt	7
Avvergeplikt.....	7
Anonyme drøftinger.....	8
Samtykke.....	8
3. Bekymringstegn	9
Når er det grunn til bekymring for bruk av hatefulle ytringer?.....	9
Når er det grunn til bekymring for bruk av radikaliserings- eller voldelig ekstremisme.....	9
4. Hva gjør jeg? - Handlingsalternativer	11
Hva gjør en når det er bekymring for bruk av hatefulle ytringer?	11
Hva gjør en ved en konkret bekymring for at noen kan være i en radikaliserings- prosess eller at det er fare for å begå voldelige ekstreme handlinger?.....	12
Hva gjør jeg ved bekymring som privatperson?	13
Rutiner for hjemkomst av fremmedkrigere	15
5. Organisering og tverretattlig samarbeid	16
Fremdrift i arbeidet med handlingsplanen	16
SLT - samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak	17
6. Fremtidig satsing og forebyggende handlingsplan	18
Byggende arena med tiltak som er bra for alle.....	19
Forebyggende arena med tiltak nyttig for noen.....	20
Kriminalitetsforebyggende arena med tiltak nødvendig for enkelte	20
Skjematisk fremstilling av handlingsplanen.....	21
Aktuelle nettsider, informasjon og lenker	27

1. SITUASJONS- BILDET I FÆRDER KOMMUNE

HKH-kartleggingen som ble gjennomført i 2021 viser at i ungdomsmiljøene brukes hatefulle ytringer av både gutter og jenter. Blant de voksne er det flere menn enn kvinner som bruker hatefulle ytringer. Det er et fåtall i Færder som blir radikalisert eller begår voldelige ekstreme handlinger. Nasjonalt er det flere gutter og menn som går inn i radikaliseringsprosesser og tyr til voldelig ekstreme handlinger.

Det rapporteres om et stort omfang av hatefulle ytringer i Færder kommune. Det er to grupper som spesifikt peker seg ut som de som kommer med hatefulle ytringer: aldersgruppen over 45 år, hvor spesielt aldersgruppen med menn over 50 år og ungdom blir nevnt av flere. Internett, og sosiale medier spesielt, er arenaen hvor det er høyest forekomst av hatefulle ytringer.

For den voksne gruppen foregår hatytringene hovedsakelig i kommentarfelt på sosiale medier eller i idretten, og for ungdom er det mest hatefulle ytringer på nettet, i sosiale medier og andre digitale sosiale møteplasser som i spill/gaming, debattsider og ulike forum. Skolen er en arena hvor det forekommer hatefulle ytringer, og det beskrives at det har blitt en mer normal sjargong i ungdomsmiljøene, hvor hatytringene ofte kamufleres som humor.

Kartleggingen viser at det generelt er liten erfaring med bekymring for radikaliseringsprosesser i Færder kommune, og få fagpersoner har hatt direkte befattning med dette. Kunnskapen og kompetansen på tematikken radikalisering og voldelig ekstremisme er for det meste tillært kunnskap fra medier, m.m. Radikaliseringsprosessene foregår oftest i lukkede samfunn, og er dermed lite synlige. De som står i fare for å bli

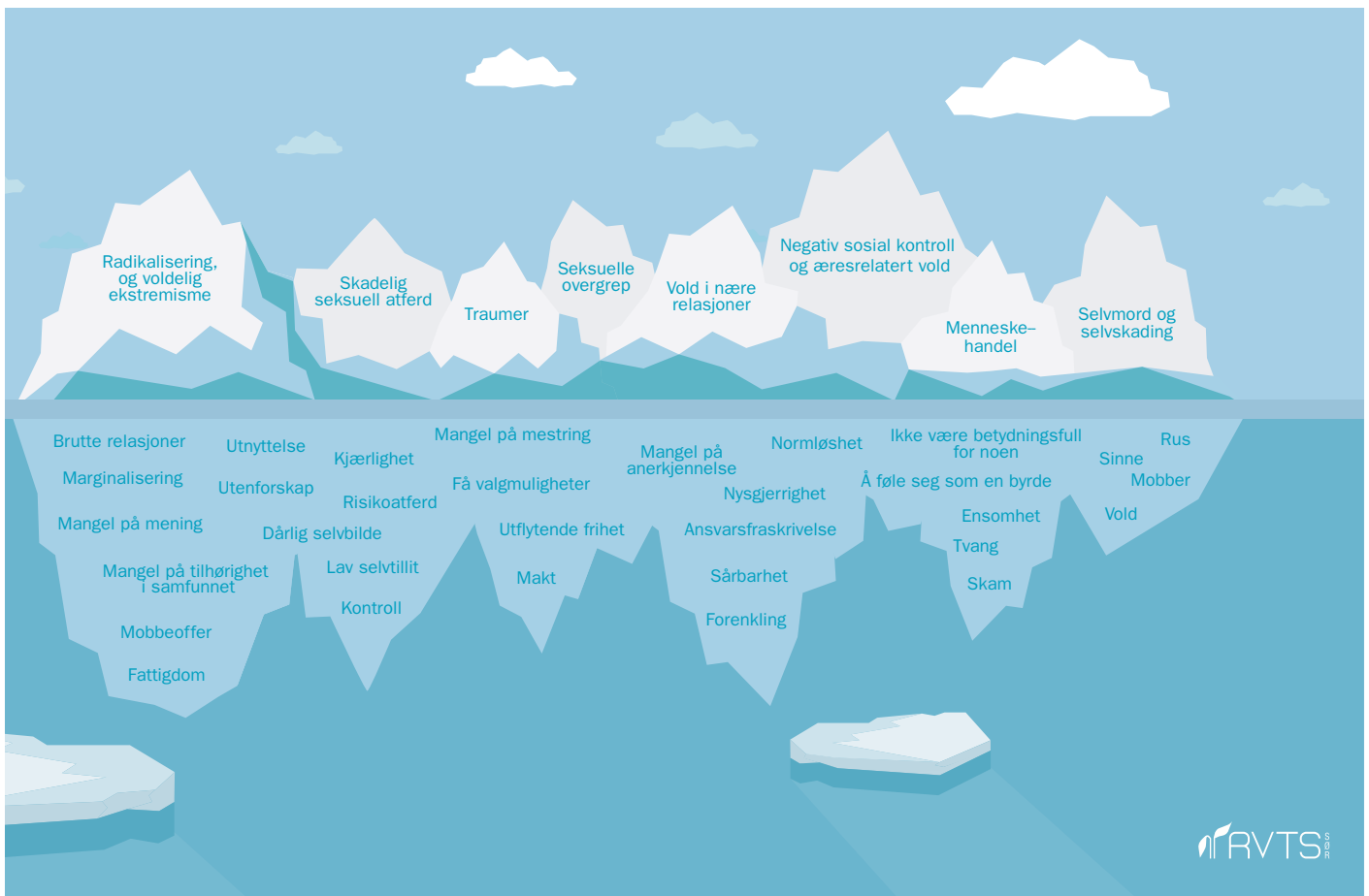
radikalisert er ofte unge gutter, eller sårbare personer, som opplever utenforskap.

Unge har god oversikt over de digitale arenaene hvor hatefulle ytringer forekommer og hvor de mulige digitale arenaene kan være for radikaliseringsprosessene, mens fagfolk og voksne generelt har liten oversikt over dette.

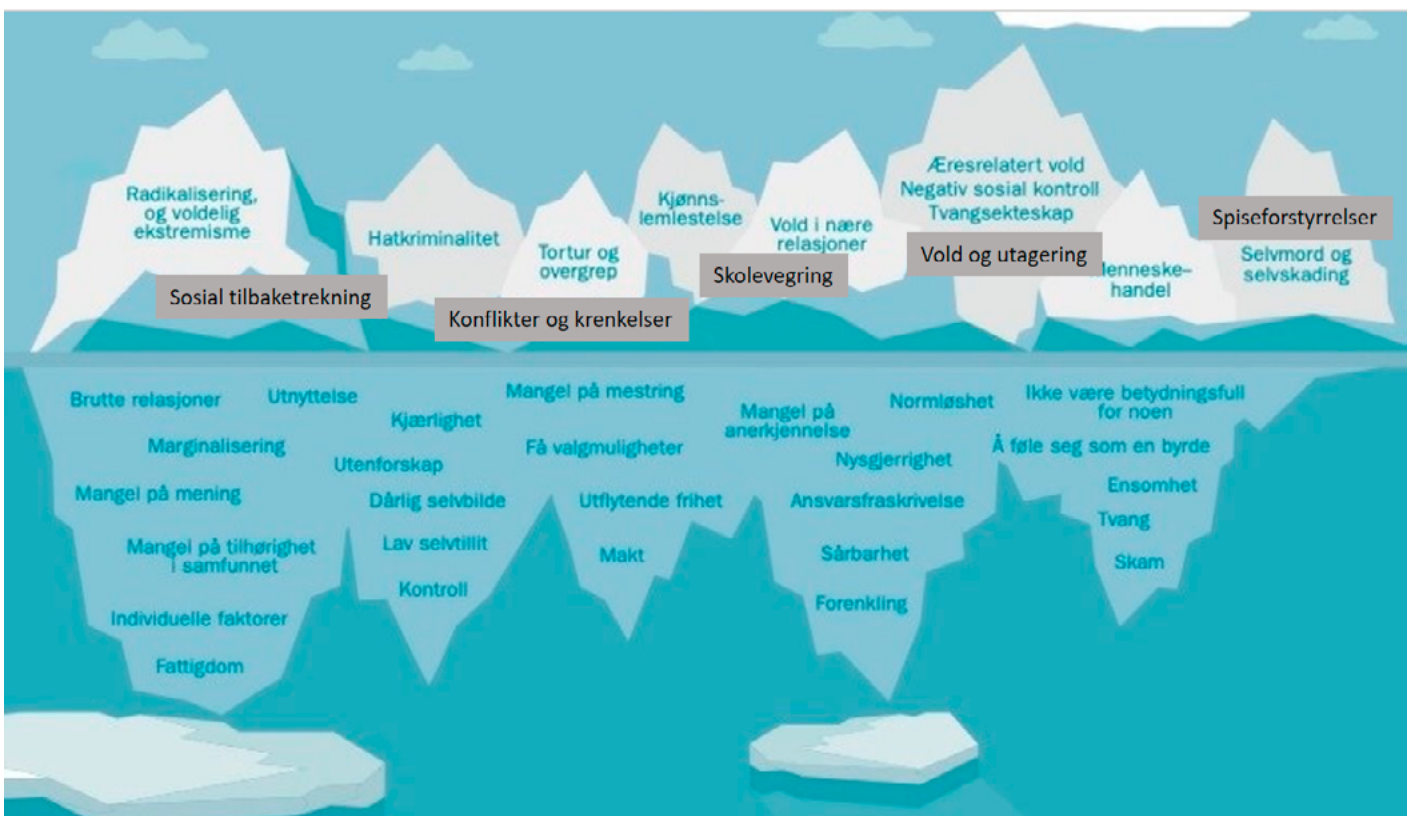
Årsaksforklaringene kan være mange og sammensatte når det gjelder hvorfor enkelte individer blir radikalisert og i verste fall begår hatkriminalitet og voldelige ekstreme handlinger.

Isfjellmodellen (figur 1) illustrerer ulike risikofaktorer for at mennesker blant annet kan begå hatkriminalitet, bli radikalisert eller ty til voldelig ekstremisme.

Utfordringsbildet kan være enda mer sammensatt, Færder kommune har tilpasset RVTS sin isfjellmodell for å illustrere ytterligere sammenhenger ved mistilpasshet og strev (figur 2).

Figur 1 - Isfjellmodellen, RVTS Sør.

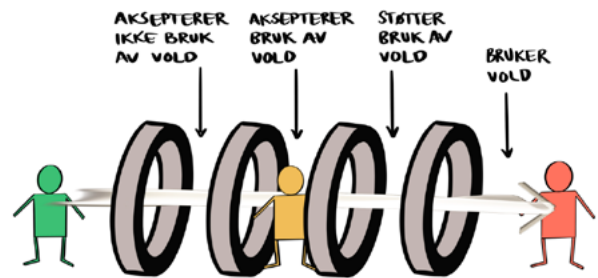

Figur 2 - Isfjellmodellen, RVTS Sør, tilpasset og videreutviklet av Færder kommune.

HOVEDMÅL: SAMMEN OM INNENFORSKAP

Unge i Færder kommune opplever trygghet og tilhørighet i lokalsamfunnet i tråd med kommuneplanens målsettinger.

- Lokalsamfunnet jobber sammen om forebygging og tidlig innsats for å forhindre hatefulle ytringer, radikalisering og voldelig ekstremisme blant unge.
- Unge i Færder kommune er i miljøer som gir en opplevelse av å høre til og bety noe på individ, gruppe og samfunnsnivå.
- Unge i Færder kommune tilhører miljøer som avstår fra hatefulle ytringer, radikalisering og voldelig ekstremisme.

Figur 3: Illustrerer radikaliseringstunnelen.

Handlinger som helt eller delvis er motivert av negative holdninger til en person eller gruppes faktiske eller oppfattede etnisitet, religion, politisk tilhørighet, seksuell orientering, kjønnsuttrykk eller nedsatte funksjonsevne. Voldelig ekstremisme er den mest ytterliggående formen for hatkriminalitet.

Radikalisering er prosessen der en person i økende grad aksepterer bruk av vold for å nå sine politiske, ideologiske eller religiøse mål. Radikaliseringprosesser kan skje innenfor alle typer livssyn, politiske retninger og ideologier.

Radikaliseringprosessen kan illustreres som å være i en tunnel, hvor personen gradvis blir eksponert for et mer snevert og ensidig syn på verden, gjennom ulike påvirkninger både i fysiske og digitale møter. Dette kalles radikaliseringstunnelen (se figur 3). I løpet av prosessen kan personen gradvis akseptere vold for å nå sine ideologiske, politiske eller religiøse mål. I enden av tunnelen kan personen være sårbar for ulike utløsende faktorer som eksempelvis en personlig krise eller ytre påvirkninger som kan trigge en intensjon om og kapasitet til å utøve vold (Regjeringen.no)².

Med **voldelig ekstremisme** menes at personer eller grupperinger er villige til å bruke vold for å nå sine politiske, ideologiske og religiøse mål. Noen forstår ekstremisme som ekstreme meninger som skiller seg veldig mye fra flertallets meninger. Skillet mellom ekstremisme og voldelig ekstremisme går ved villighet til å bruke vold.

BEGREPS- AVKLARINGER OG AVGRENSING

Begrepsavklaringene er hentet fra Regjeringen.no, «Nasjonal handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme – revisjon 2020» og brosjyren «Ikke Greit, hva er hatprat og hva kan du gjøre med det?» (Bufdir, 2017).

Hatefulle ytringer er ytringer som sprer eller oppfordrer til hat mot personer på bakgrunn av gruppen de tilhører. Det kan sies muntlig eller vises fysisk gjennom kroppsbevegelser. Hatprat kan foregå digitalt. Det kan skrives i meldinger, chatter, på sosiale medier og i kommentarfeltene. Hatprat skjer både i lukkede grupper og i åpne samtaler. Hatprat handler ofte om kjønn, etnisitet, religion eller livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk eller nedsatt funksjonsevne. Uansett hvor hatprat foregår eller hvem det sies til, er det ikke greit, og noen ytringer er forbudt etter norsk lov. *Hatkriminalitet* forstås som straffbare

² <https://www.regjeringen.no/no/sub/radikalisering/veileder/begreper-ord-og-uttrykk/radikaliseringstunnelen/id2399043/>

2. INFORMASJON OG TAUSHETSPLIKT, SAMTYKKE OG AVVERGEPLIKT

I saker med bekymring for hatkriminalitet, radikalisering og voldelig ekstremisme gjelder de samme lovverk vedrørende samarbeid som i alle andre saker hvor flere samarbeidsparter er involvert. Offentlige tjenestemenn og andre som utfører tjenester eller arbeid for det offentlige har taushetsplikt etter forvaltningsloven §13.

I tillegg er ulike profesjonsgrupper og ansatte i tjenesteapparatet underlagt særskilte taushetspliktregler som kan være strengere enn reglene i forvaltningsloven. Ved utveksling og annen håndtering av informasjon om unge mennesker som er i en radikaliseringsprosess, gjelder de samme regler for håndtering av personopplysninger for tjenestene (GDPR artikkel 6). Samtykke fra den unge og eventuelt fra dennes foresatte, kan være et grunnlag for deling av personopplysninger (artikkel 6 nr. 1 a). Et annet grunnlag kan være at deling er en berettiget interesse som går foran personverninteressen (artikkel 6 nr. 1 f). Unges politiske eller religiøse oppfatning er å anse som særlige kategorier av personopplysninger, og det stilles høyere krav for lovlig behandling av disse personopplysningene (GDPR artikkel 9 nr. 1).

Det finnes unntak fra reglene om taushetsplikt som vi bør være oppmerksomme på. Informasjonsdelingen kan være hjemlet i avvergeplikt eller opplysningsplikt.

AVVERGEPLIKT

Du har plikt til å handle og gi videre opplysninger som kan avverge ekstremistisk vold og terror. Vurderingen skal baseres på alvorlighetsgrad, høy sannsynlighet, og nærhet i tid. Les mer om avvergeplikt på plik.no.

Ifølge [straffeloven § 196](#) er enhver forpliktet til «gjennom anmeldelse eller på annen måte å søke å avverge en straffbar handling eller følgene av den, på et tidspunkt da dette fortsatt er mulig og det fremstår som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen vil bli begått».

MELDEPLIKT/OPPLYS- NINGSPLIKT TIL BAR- NEVERNTJENESTEN

Alle har plikt til å melde sin bekymring hvis man mistenker at noen blir utsatt for vold, overgrep eller omsorgssvikt. Denne plikten er personlig og gjelder for private og offentlig ansatte.

ANONYME DRØFTINGER

I tillegg til disse unntakene er det også viktig å være bevisst på hvordan man kan samarbeide uten å dele personlig informasjon. Anonyme drøftinger er en måte å dele opplysninger på, uten å bryte personvern og taushetsplikt. Informasjonen deles uten detaljer som gjør personen identifiserbar. Potensielle identifiserbare markører, som for eksempel alder og yrke, kan unngås eller byttes ut for å sikre anonymitet. Kunnskap om hverandres rutiner, prosedyrer og grunnlag

for vurderinger kan også være en kilde til informasjon. For eksempel kan kjennskap til rutiner for innleggelse og utskrivning innenfor tvunget psykisk helsevern gi relevante opplysninger til enkeltsaker uten at taushetsplikten brytes.³ Den som melder bekymring til Færder kommune sin operative koordineringsgruppe mot hatefulle ytringer, radikaliserings og voldelig ekstremisme (OKG) skal journalføre den anonyme drøftingen i eget journalsystem med hvilken dato drøftingen foregikk. OKG er kun et rådgivende organ, og ansvaret for oppfølgingen i etterkant av drøftingen ligger hos melder.

SAMTYKKE

Samtykke gjør det mulig å dele relevant personlig informasjon med samarbeidspartene. Samtykket skal være konkret, spesifikk, relevant og hensiktsmessig. Oppdraget kan defineres slik; Bli enig om hva, med hvem og hvordan informasjonen skal deles. Uttrykk din bekymring og begrunn ditt behov for å dele informasjon med andre. Dette vil gi personen struktur og forutsigbarhet, samtidig som han eller hun vil føle seg forstått og ivaretatt³.

Et standardisert tværfaglig samtykkeskjema for Færder kommune oppvekst finnes på kommunens nettside,⁴ samt samtykkeskjema for voksne⁵.

³ <https://utveier.no/nettverk-og-veiledning/taushetsplikt-opplysningsplikt-og-avvergingsplikt/>

⁴ https://faerder.kommune.no/f/p1/i277fa3df-7c99-4dac-b4f3-2d4a0311ca05/tverrfaglig-samtykkeerklaring_2021.pdf

⁵ <https://faerder.kommune.no/f/p1/ib6a4bcfd-caa6-4d66-97c5-42fa3a706dee/tverrfaglig-samtykkeerklaring-for-voksne.pdf>

3. BEKYMRINGSTEGN

Dette kapitlet tar for seg mulige bekymringstegn for bruk av hatefulle ytringer og bekymring for radikalisering og voldelig ekstremisme.

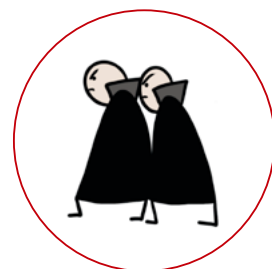
NÅR ER DET GRUNN TIL BEKYMRING FOR BRUK AV HATEFULLE YTRINGER?

- Når de hatefulle ytringene blir normalisert, bagatellisert, når de ikke irettesettes eller når de som kommer med hatefulle ytringer gjemmer seg bak at det er en spøk/humor.
- Når det er fare for at holdningene bak ytringene stikker dypere enn selve ytringene, og når den som bruker hatefulle ytringer har mangel på empati.
- Når holdningene bak ytringene ekskluderer eller retter seg mot grupper som er særlig utsatte, eksempelvis kvinner, muslimer og homofile/skeive.
- Når en persons rett til å ytre seg går ut over andres menneskerettigheter og menneskeverd. Som ved ytringer som dehumaniserer og tar fra en person eller gruppe menneskeverdet ved å sammenligne mennesker med dyr eller insekter.
- Når de som er utsatt for ytringene opplever å bli såret eller krenket, særlig om de blir så preget av de hatefulle ytringene at det går ut over livskvaliteten eller er redde for å ytre seg og delta i samfunnet.
- Når ytringene bryter med norsk lov, hvis du truer, når man uttrykker vold, eller hvis våpen tas frem.

NÅR ER DET GRUNN TIL BEKYMRING FOR RADIKALISERING ELLER VOLDELIG EKSTREMISME?

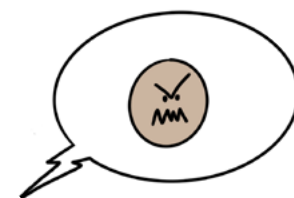
Ytre synlige tegn

- Symboler på klær.
- Ytre endringer som for eksempel frisyre.
- Endret stil, nye tatoveringer og at man tegner visse typer symboler, eksempelvis knyttet til ekstremistiske idealer og organisasjoner.

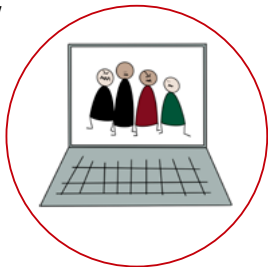
Uttalelser og ytringer

- Ekstreme ytringer og hatretorikk.
- Legitimering av vold for å nå politiske, religiøse og ideologiske mål.
- Trusler om vold.
- Konspirasjonsteorier.
- Ekstrem digital fremtoning.
- Sympati for avskaffelse av demokratiet.
- Intoleranse for andres synspunkter.
- Intoleranse eller fiendebilder, «vi og dem».
- Legitimering av vold og trusler om vold.
- Snakker om våpen, når unge snakker om radikalisering eller voldelig ekstremisme/forteller om noe de vil gjøre eller utøve.

Venner og sosialt nettverk

- Innesluttet/tilbaketrukket/ isolert.
- Endring av nettverk og omgangskrets.
- Omgås med personer eller grupper som er kjent for ekstremisme.
- Omgås i grupper der det utøves trusler, vold, og eller annen kriminell virksomhet.
- Medlem i ekstremistiske grupper, nettverk, organisasjoner.

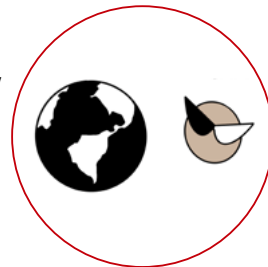
Aktiviteter

- Opprør i og med sinne, opposisjon mot samfunn og skole.
- Trusler, har våpen, bruker vold og tyr til vold.
- Gamere som ikke skiller spill fra det virkelige liv.
- Når en person er søkende, rus og/ eller ekstreme handlinger.
- Opptatt av ekstremisme på internett og sosiale medier.
- Deltakelse i demonstrasjoner og voldelige sammenstøt med andre grupper.
- Reisevirksomhet som kan føre til kontakt med radikale miljøer.

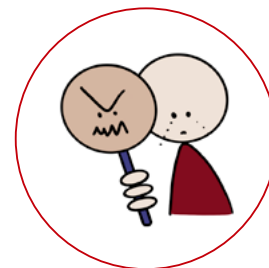
Ensidighet

- Personen viser overdreven interesse for retninger som gir forenklete svart/hvitt-bilder av verden.
- Predikerer hva som er rett/galt.
- Er konspiratoriske og forsvarer bruk av vold som virkemiddel.
- Forsøk på å overbevise eller påtvinge omgivelsene meningene sine.
- Deling av konspirasjonsteorier og ønske om å uttrykke den absolutte sannhet.

Sårbarhetsfaktorer

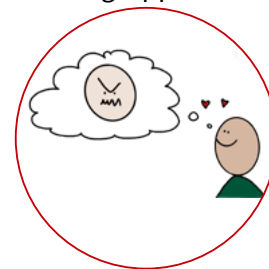
- Utenforskap.
- Erfaring med selvopplevd hatprat mot egen person.
- Å være lettlurt og stole for mye på andre.
- Vonde og vanskelige opplevelser og erfaringer.
- Psykisk uhelse.
- Sosial kontroll og manglende opplevelse av egen råderett.

Les mer om sårbarhetsfaktorer på Utveier.no:
<https://utveier.no/hva-er-radikalisering-og-ekstremisme/hva-gjør-mennesker-sarbare/>

Holdninger

- Sympati med radikale og ekstreme grupper.
- Sympati med terrorister.
- Endring av verdensbilde.
- At man «eier sannheten».
- Umenneskeliggjøring av andre.
- Ønske om radikale endringer og svart-hvit tankegang.

Les mer om bekymringstegn på Utveier.no:
<https://utveier.no/hva-er-radikalisering-og-ekstremisme/bekymringstegn/>

4. HVA GJØR JEG?

– HANDLINGSALTERNATIVER

Dette kapittelet tar for seg hvilke handlingsalternativer en som ansatt eller fagperson har i møte med hatefulle ytringer, og bekymringer for radikaliserings og voldelig ekstremisme, og hvem en kan, bør og må kontakte.

HVA GJØR EN NÅR DET ER BEKYMNING FOR BRUK AV HATEFULLE YTRINGER?

- Gjøre klart for seg selv hva en er urolig for, tenke igjennom hva en trenger for å redusere egen uro
- Ta vare på dokumentasjon for å kunne vise andre, slik som e-poster, meldinger, skjermbilder, profilinformasjon, og skriv ned muntlige hendelser
- Hent inn kunnskap om tematikken
- Drøft bekymringen med nærmeste leder, og eventuelt andre kolleger, og eller med eksterne som har relevant kompetanse
- Vurder sammen med leder (og eventuelt kollega) om det er behov for en nærmere samtale med den eller de det gjelder
- Vurder å iverksette egnede tiltak for å redusere forekomst av hatefulle ytringer på individ, gruppe eller samfunnsnivå
- Rådfør med SLT-koordinator eller operativ koordineringsgruppe (OKG)
- Vurder å iverksette systemiske tiltak på gruppe eller samfunnsnivå, inspirasjon kan hentes fra Stopp hatprat, Europarådet eller Det Europeiske Wergelandsenteret
- Rådfør eventuelt med andre ressurser som mobbeombudet i Vestfold og Telemark fylkeskommune, elev- og lærlingeombudet i Vestfold og Telemark fylkeskommune, eller minoritetsrådgiver i IMDI i Vestfold og Telemark.
- Vurder om de hatefulle ytringene er straffbare og bør anmeldes, ta kontakt med politiet for veiledning om du er usikker.

§185 i straffeloven

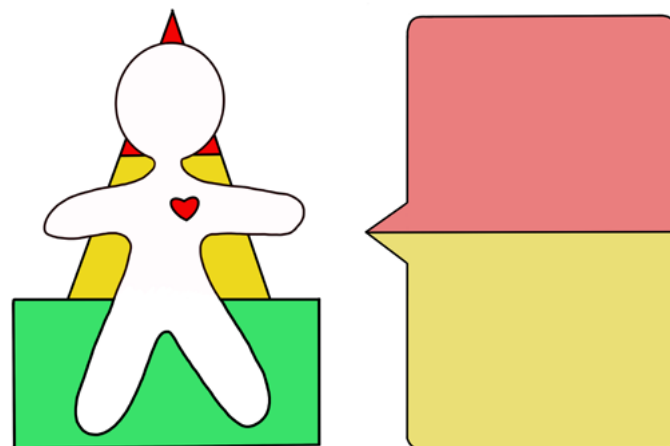
<https://lovdata.no/lov/2005-05-20-28/§185>

Med bot eller fengsel inntil 3 år straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt offentlig setter frem en diskriminerende eller hatefull ytring. Som ytring regnes også bruk av symboler. Den som i andres nærvær forsettlig eller grovt uaktsomt fremsetter en slik ytring overfor en som rammes av denne, jf. annet ledd, straffes med bot eller fengsel inntil 1 år.

Med diskriminerende eller hatefull ytring menes det å true eller forhåne noen, eller fremme hat, forfølgelse eller ringeakt overfor noen på grunn av deres:

- a) hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse,*
- b) religion eller livssyn,*
- c) seksuelle orientering,*
- d) kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk, eller*
- e) nedsatte funksjonsevne.*

HVA GJØR EN VED EN KONKRET BEKYMNING FOR AT NOEN KAN VÆRE I EN RADIKALISERINGSPROSESS ELLER AT DET ER FARE FOR Å BEGÅ VOLDELIGE EKSTREME HANDLINGER?

Ta bekymringen på alvor

- Gjør klart for seg selv hva en er urolig for, tenk igjennom hva du trenger for å redusere din egen uro.
- Hent inn kunnskap om tematikken.
- Identifiser og vurder tegn til bekymring, jfr. punktene om bekymringstegn på side 11.

Drøft og utforsk bekymringen

- Drøft bekymringen med nærmeste leder, og eventuelt andre kolleger, og eller med eksterne som har relevant kompetanse.
- Vurder sammen med leder (og eventuelt kollega) om det er behov for en nærmere samtale med den det gjelder.
- Undersøk hvilke andre instanser som er involvert.
- Innhent samtykke fra den bekymringen gjelder til tverrfaglig samarbeid for å kunne gi best mulig samlet og samtidig hjelp.
- Vurder sammen med leder (og eventuelt kollega) om dette bør drøftes med operativ koordineringsgruppe (OKG) mot hatefulle ytringer, radikaliserings og voldelig ekstremisme.
- Innhent samtykke fra den bekymringen omhandler til drøfting i OKG.
- Dersom du ikke får samtykke til drøft: vurder avvergeplikt og informasjonsplikt opp mot taushetsplikt.
- Vurder om saken skal drøftes i OKG med samtykke, eventuelt ved personopplysninger dersom avver-

geplikten inntreffer, eller om saken skal drøftes anonymt.

- Vurder om det bør gjøres en risikovurdering, Utveier.no illustrerer noen verktøy som kan benyttes:
<https://utveier.no/tiltak-og-verktoy/risikovurdering/>
- Vurder, eventuelt i samarbeid med OKG, om saken skal meldes fra til PST jfr. avvergeplikt.
- Er det akutt, kontakt beredskap i politi eller helse.

Gå i dialog med personen

- For hjelp til dialogen kan du benytte tips til samtaleverktøy og dialog fra Utveier.no:
<https://utveier.no/tiltak-og-verktoy/samtalemotodikk/>

Oppfølging

- Avklar hvilken instans som har hovedansvar for videre koordinering, oppfølging og fremdriftsansvar for tverrfaglig arbeid/samarbeid mellom de involverte.
- Lag en plan for å jobbe helhetlig der relevante tverrfaglige ressurser inkluderes i videre oppfølging. Anbefaler å inkludere foresatte i arbeidet for unge. Se mer om tverrfaglige nettverk her:
<https://utveier.no/nettverk-og-veiledning/tverrfaglig-nettverk/>
- Mentorordningen kan være egnet tiltak i oppfølging av enkeltpersoner, les mer om mentorordningen her:
<https://utveier.no/nettverk-og-veiledning/mentorordning/>
- Benytt ressurser fra utveier.no om endringsarbeid:
<https://utveier.no/tiltak-og-verktoy/endringsarbeid/>

HVA GJØR JEG VED BEKYMRING SOM PRIVATPERSON?

Dette avsnittet tar for seg hvilke handlingsalternativer en har som privatperson, og hva en kan, bør og må gjøre ved bekymring for hatefulle ytringer, radikaliseringsring og voldelig ekstremisme.

Ved bekymring for bruk av hatefulle ytringer

- Gjøre klart for seg selv hva en er urolig for, tenk igjennom hva en trenger for å redusere egen uro.
- Ta vare på dokumentasjon for å kunne vise til andre. Ta skjermbilder av samtaletekster, bilder og profilinformasjon.
- Drøft bekymringen med en venn, kollega, eller en fagperson.
- Søk råd om hvordan du kan håndtere bekymringen (politi eller andre fagfolk som SLT-koordinator, kommuneoverlege, NAV, barnevern, psykisk helse), det er mulig å være anonym.
- Ved digitale ytringer, vurder om du kan svare på hatprat med memes.
- Vurder om de hatefulle ytringene er straffbare og bør anmeldes, en lavterskel måte å melde fra på er å tipse politiet på nett eller kontakte politiets nettpatrolje i ditt distrikt for veiledning.
<https://www.politiet.no/rad/hat-ytringer-og-trusler/hatefulle-ytringer>

Ved bekymring for at noen kan være i en radikaliseringsprosess eller at det er fare for å begå voldelige ekstreme handlinger?

Er en privatperson bekymret for en i nærmiljøet (venn, nabo, kollega, barn, ungdom foreldre, familiemedlem eller andre) som kan være i en mulig radikaliseringsprosess, eller at det er risiko for at vil kunne begå hatkriminalitet eller voldelig ekstreme handlinger?

Ta bekymringen på alvor

- Gjøre klart for en selv hva en er urolig for, tenk igjennom hva en trenger for å redusere egen uro.
- Søk kunnskap om tematikken, aktuelle tips finner du her:
<https://utveier.no/privatpersoner/>
- Snakk med den du er bekymret for

§185 i straffeloven

<https://lovdata.no/lov/2005-05-20-28/§185>

Med bot eller fengsel inntil 3 år straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt offentlig setter frem en diskriminerende eller hatefull ytring. Som ytring regnes også bruk av symboler. Den som i andres nærvær forsettlig eller grovt uaktsomt fremsetter en slik ytring overfor en som rammes av denne, jf. annet ledd, straffes med bot eller fengsel inntil 1 år.

Med diskriminerende eller hatefull ytring menes det å true eller forhåne noen, eller fremme hat, forfølgelse eller ringeakt overfor noen på grunn av deres:

- a) hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse,
- b) religion eller livssyn,
- c) seksuelle orientering,
- d) kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk, eller
- e) nedsatte funksjonsevne.

- Unngå konfrontasjon eller fordømmelse.
- Vær nysgjerrig.
- Lytt med respekt.
- Del din bekymring med andre.
- Ta ansvar for bekymringen din!

Rådfør med fagfolk, og drøft bekymringen

- Rådfør med politi, alarmtelefon, eller andre fagfolk (SLT-koordinator, kommuneoverlege, NAV, barnevern, psykisk helse), det er mulig å være anonym.
- Ta kontakt med kommunens operative koordineringsgruppe (OKG) for å drøfte bekymringen anonymt for å få råd til hvordan gå frem videre, kontakt kommunens SLT/koordinator:
<https://faerder.kommune.no/okg>

Ved informasjon om personer som har deltatt eller planlegger å delta i væpnet kamp i utlandet

Kontakt politiet på tlf: 02800 eller PST på tlf: 23 30 50 00 (døgnbemannet). Er det akutt ring politiets nødnummer: 112.

HVEM KAN KONTAKTES VED BEKYMRING?

PST: Hvis du ønsker å si fra om noe du mener PST bør vite om, ring PST på tlf: 23 30 50 00 (døgnbemannet). Du kan også bruke PST sitt tips-skjema: <https://www.pst.no/tips-oss>, eller sende e-post: post@pst.politiet.no

Politiet: Dersom det er akutt, ring 112 (politiets nødnummer). For drøfting med politiets forebyggende seksjon, kontakt politikontakt for Færder kommune, tlf. 02800

Operativ koordineringsgruppe (OKG) mot hatefulle ytringer, radikalisering og voldelig ekstremisme i Færder kommune, kontakt kommunens SLT/koordinator: <https://faerder.kommune.no/okg>

Alarmtelefon for barn og unge: tlf: 116 111, eller chat: <https://www.116111.no>

RVTS Sør: tlf: 22 58 60 00, post@rvtssor.no

SLT-koordinator i Færder kommune: tlf: 33 39 00 00

Kommuneoverlege Færder kommune: tlf: 33 39 00 00

Psykisk helse og rus, ved Tjenestekontoret: tlf: 95 19 34 80

NAV: kontakt kommunens sentralbord, spør om å få snakke med NAV Færder: 33 39 00 00

Barneverntjenesten: tlf: 95 19 35 10

RUTINER FOR HJEMKOMST AV FREMMEKRIGERE

- Varsling om dette går fra PST til lokalt politi, som varsler Færder kommune via SLT-koordinator
- Alle varslinger fra PST om hjemkomst av fremmedkrieger tas opp i OKG, Færder kommune sin operative koordineringsgruppe mot hatefulle ytringer, radikalisering og voldelig ekstremisme. OKG består av representanter fra psykisk helse og rus, NAV, kommuneoverlege, SLT-koordinator og politikontakt.
- OKG har ansvar for å definere hvem som har koordineringsansvar, fremdriftsansvar i videre oppfølging av personen som er hjemvendt krigere.

Trinn i oppfølgingen

- Den som får koordineringsansvaret inviterer til dialog, for å kartlegge behov, prioritere høyt en førstesamtale/kartleggingssamtale.
- Tilby hjelp ifht. traumer i form av samtaler med psykisk helse.
- NAV Færder oppretter en egen kontaktperson, tilbyr kartleggingssamtale, etablere kontakt og oppfølging.
- Tilby en helhetlig tverrfaglig hjelp og oppfølging, ved bruk av tverrfaglig samtykkeskjema, synliggjøre aktører og samarbeidsparter.
- Koble på fastlege i det tverrfaglige samarbeidet.
- Om barn er involvert, rådfør med barneverntjenesten. Viser til informasjonsskriv om barn av fremmedkrieger: <https://www.bufdir.no/contentassets/1050513187e941058eae917d7f404518/infoskriv-barn-fremmedkrieger.pdf>. Benytt rutiner utarbeidet av Bufdir, sjekklister for barnevernets arbeid med barn av fremmedkrieger: <https://www.bufdir.no/contentassets/1050513187e941058eae917d7f404518/sjekklister.pdf>
- Ha fokus på familie og nettverk, kartlegg ressurser for videre oppfølging og samarbeid.

Ressurser og aktuelle samarbeidsparter

- Barneverntjenesten dersom barn er involvert: <https://faerder.kommune.no/kontaktbarneverntjenesten>.
- Frivilligheten, jobbe mot meningsfulle aktiviteter og tilhørighet, kontakt frivilligkoordinator: <https://faerder.kommune.no/faerderfrivilligsentral>.
- Kommunale aktivitetstilbud (eks. Sidebygningen, Friskliv, Aktiv på dagtid). Sidebygningen: <https://sidebygningen.no>, Friskliv: <https://faerder.kommune.no/frisklivogmestring>, Aktiv på dagtid: <https://sidebygningen.no/2022/11/16/aktiv-pa-dagtid>.
- Trossamfunn, Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn Vestfold (STL), kontakt leder for STL: <https://stl.no/dialoggruppe/vestfold>.
- RVT Sør for fenomenkunnskap, råd og veiledning, RVT Sør, Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging: <https://rvtsor.no>.
- Radikalisering- og mangfoldkoordinator i Sørøst politidistrikt for fenomenkunnskap, råd og veiledning, kontaktes via politikontakt i Færder kommune, tlf: 02800.
- PST, politiets sikkerhetstjeneste, for fenomenkunnskap: <https://www.pst.no/kontorer>.
- ATV (alternativ til vold): <https://atv-stiftelsen.no/avdeling/vestfold>.
- Andre behandlingstilbud for traumer som spesialisthelsetjenesten: <https://www.siv.no/avdelinger/klinikk-psykisk-helse-og-avhengighet/dps-vestfold>
- Familie og nettverk.

5. ORGANISERING OG TVERRETATLIG SAMARBEID

FREMDRIFT I ARBEIDET MED HANDLINGS- PLANEN

Kommunedirektøren oppnevner en fremdriftsansvarlig for oppfølging av handlingsplanen.

Operativ koordineringsgruppe

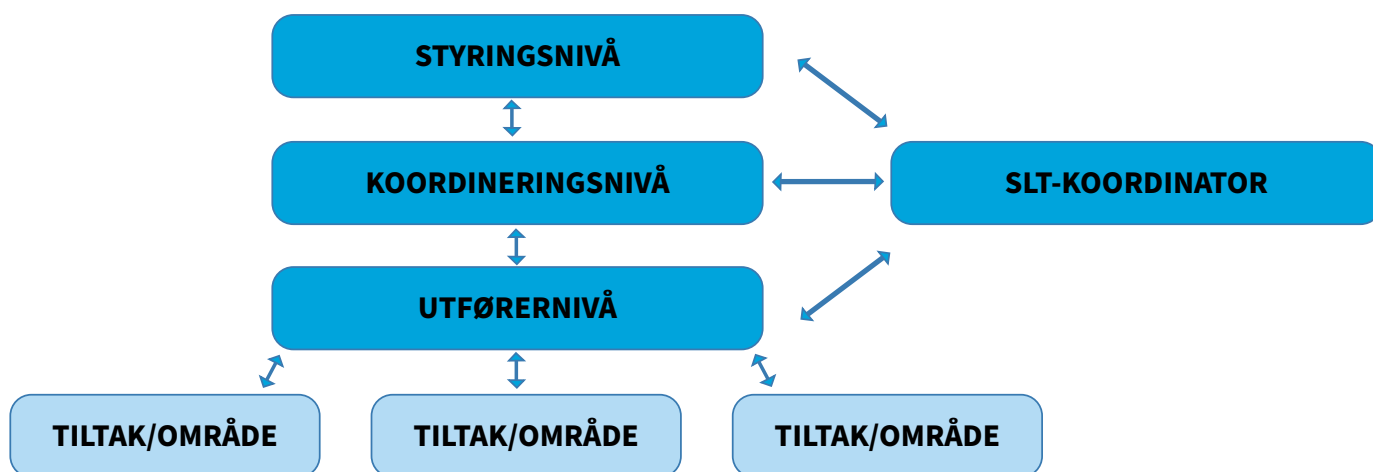
Kommunedirektøren oppnevner en operativ koordineringsgruppe (OKG) med et mandat, som består av SLT-koordinator oppvekst, kommuneoverlege, politikontakt, psykisk helse og rus og NAV. Den operative koordineringsgruppen kobler på andre ressurspersoner ved behov.

Mandatet beskriver hvordan det forebyggende og reaktive arbeidet i Færder kommune skal organiseres og gjennomføres innenfor tematikken hatefulle ytringer, radikaliserings og voldelig ekstremisme.

OKG formaliserer samarbeidet mellom kommunen, nærmiljøet, politiet og politiets sikkerhetstjeneste (PST), samt har et særskilt ansvar for å sikre det strategiske arbeidet innen fagfeltet hatefulle ytringer, radikaliserings og voldelige ekstremisme, i samråd med politirådets øvrige strategiske arbeid i det kriminalitetsforebyggende arbeidet. OKG skal ha det koordinerende og rådgivende ansvaret for oppfølging av per-

soner det er bekymring for knyttet til radikaliserings og voldelig ekstremisme. Også ved bekymring for utreise, hjemvendte og familier til personer som har reist ut av landet som fremmedkrigere. SLT-koordinator er leder av gruppen.

[Lenke til mandat for OKG.](#)

SLT - SAMORDNING AV LOKALE RUS OG KRIMINALITETSFOREBYGGENDE TILTAK:

Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak

SLT står for **S**amordning av **L**okale rus- og kriminalitetsforebyggende **T**iltak. SLT-modellen er et hjelpemiddel for å samordne rus og kriminalitetsforebyggende tiltak for barn og unge. Modellen bidrar til å koordinere informasjon, kunnskap og ressurser mellom kommunale aktører og politi, samt næringsliv og frivillige organisasjoner når dette er naturlig.

SLT-modellen består av 3 nivåer, i Færder kommune er dette organisert slik:

Politiråd fungerer som SLT-styringsgruppe

Har ansvar for kommunens strategiske og samlede innsats for forebygging av rus og kriminalitet blant barn og unge. Består av politistasjonssjef, ordfører og opposisjonsleder, virksomhetsdirektør for oppvekst, virksomhetsdirektør for helse, virksomhetsdirektør for AKL, politikontakt og SLT-koordinator.

SLT koordineringsgruppe

Har ansvaret for den praktiske koordineringen av rus og kriminalitetsforebyggende arbeidet i kommunen. Består av SLT-koordinator, barnevernleder, virksomhetsleder forebyggende helsetjenester, rektor-representant for ungdomsskolene, politikontakt, virksomhetsleder for psykisk helse og rus, virksomhetsleder flyktning- og integreringstjenesten.

SLT arbeidsgruppe /utførernivå:

Består av de som er i direkte kontakt med barn og unge i SLT-nettverket på utførernivå, de som står for det praktiske rus og kriminalitetsforebyggende arbeidet, her deltar sosiallærere, helsesykepleiere, rusforebyggende ungdomsteam, Fritid Færder, barnevern, psykisk helse og rus, politikontakt og SLT-koordinator.

SLT Vestfold nettverket

Her deltar SLT-koordinatorne og politiet i et formalisert interkommunalt samarbeid for kommunene i gamle Vestfold fylkeskommune.

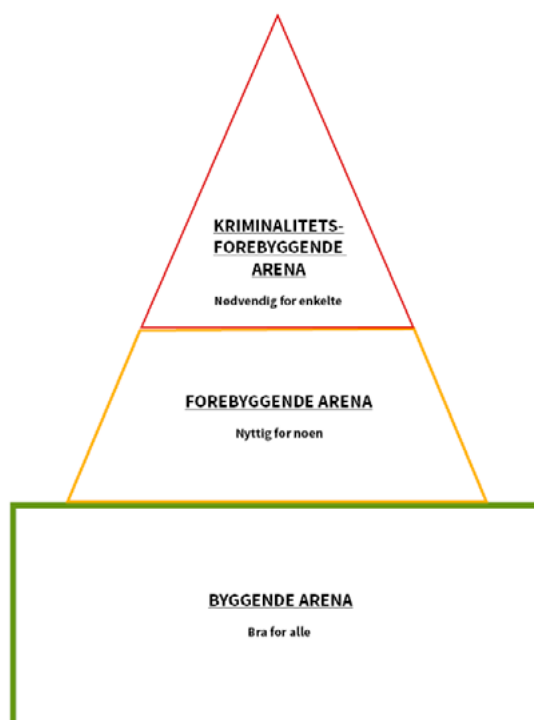
6. FREMTIDIG SATSING OG FOREBYGGENDE HANDLINGSPLAN

Dette kapitlet tar for seg hva Færder kommune og lokalsamfunnet vil gjøre for å jobbe sammen om tidlig innsats, for å forhindre hatefulle ytringer, radikalisering og voldelig ekstremisme blant unge

Hovedmålet i Færder kommune er at lokalsamfunnet står sammen om innenforskap i arbeidet mot hatefulle ytringer, radikalisering og voldelig ekstremisme. Å forebygge hatefulle ytringer, radikalisering og voldelig ekstremisme er et felles samfunnsansvar i Færder kommune.

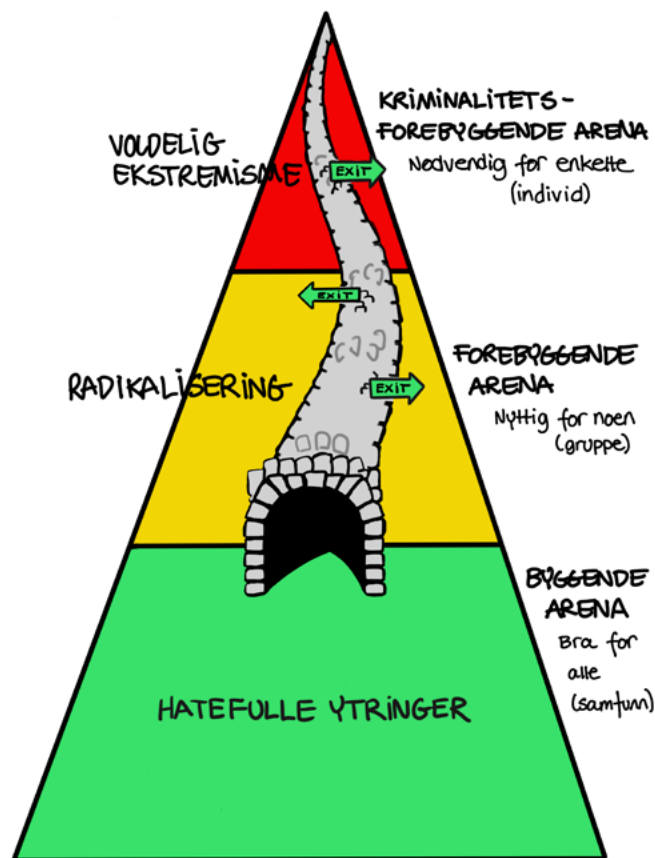
HKH-kartleggingen «Sammen om innenforskap...»⁶ utført av Færder kommune har innhentet lokalt kunnskapsgrunnlag for å være treffsikre med tiltakene som foreslås lokalt, sikre at de samsvarer med det lokale utfordringsbildet og med den reviderte nasjonale handlingsplanen.

Denne modellen illustrerer tre typer forebygging som kan kobles til ulike innsatsområder i et forebyggende arbeid, og ligger til grunn for tiltakene i oversikten som presenteres i handlingsplanen.

⁶ https://faerder.kommune.no/f/p1/i16f7d8d7-09be-4cb0-9b05-9aeea8f1a3b3/hkh-rapport-01_2021.pdf

- **BYGGENDE ARENA** dreier seg om byggende virksomhet gjennom store, brede samfunnsbyggende tiltak og er rettet mot alle som vokser opp. Her iverksettes universelle tiltak som er **bra for alle**.
- **FOREBYGGENDE ARENA** når det byggende ikke er tilstrekkelig, er det behov for **forebyggende tiltak**. På arenaene hvor barn og unge møtes er det et mål å bygge en sterk og god struktur for å forebygge utfordringer som kan øke risikoen for å utøve kriminalitet. Slike tiltak kan blant annet handle om å forebygge problemer som igjen kan ha sammenheng med risiko for kriminalitet. Her iverksettes **selektivt indikerte tiltak** som er **nyttig for noen**.
- **KRIMINALITETSFOREBYGGENDE ARENA** er i større grad målrettet mot situasjoner og miljøer som er særlig utsatte. Tiltak her søker å hindre at kriminelle handlinger finner sted og gjentar seg og retter seg gjerne mot miljøer eller situasjoner der det er høy risiko for kriminalitet. Her iverksettes **indikativt forebyggende tiltak** som er **nødvendig for enkelte**.

Hovedvekten av tiltak i Færder kommune er i den grønne byggende arena, med universelle tiltak som er bra for alle. Tiltakene i handlingsplanen fordeler seg under følgende hovedoverskrifter:

- Tiltak for å øke kompetansen i lokalsamfunnet
- Dialog, fellesskap og tilgjengelige voksne
- Innenforskap og mestring
- Tverrfaglig samarbeid og felles retningslinjer
- Handlingskompetanse og tidlig innsats
- Hvordan intervensjoner ved tidlige tegn til radikaliserings og voldelig ekstremisme?

BYGGENDE ARENA MED TILTAK SOM ER BRA FOR ALLE

Tiltak som handlingsplanen inkluderer for å øke kompetansen i lokalmiljøet er:

- Etablere et område med informasjon om tematikken på kommunens nettside.
- Innføre DEMokratisk Beredskap mot Rasisme og

Antisemittisme (DEMBRA)⁷, eller tilsvarende, i barne- og ungdomsskolene.

- Implementere tema fra fagfornyelsen om livsmestring og folkehelse/tverrfaglig undervisning i skolene.
- Politibesøk på 8. trinn, tema hatkriminalitet.
- Foreldrenettverk med årlige tema i barnehage og skole.
- Storforeldremøter.
- Workshops mot hatefulle ytringer og å lage memes.
- Kurs med Stopp hatprat om menneskerettighetsopp.
- Årlig ungdomskonferanse med Stopp hatprat.
- Demokrativerksted Utøya.
- Prosjekt med Det Europeiske Wergelandsenteret (EWC): «Ungdom som endrer verden 2023-2025».
- Gjennomgang av handlingsplanen «Sammen om innenforskap» i ulike fora.
- Egen kommunikasjonsstrategi for kompetanseheving i å nå unge i takt med digital utvikling.
- Digital kampanje.
- Gaming-kvelder for foresatte.
- Spill Oslo 2084 inn i skoler og fritidsklubber.
- Egendefinerte spørsmål knyttet til tematikken i Ungdata.

⁷ <https://dembra.no/no/om-dembra/>

BYGGENDE ARENA MED TILTAK SOM ER BRA FOR ALLE

Tiltak i handlingsplanen som inkluderer økt dialog, fellesskap og tilgjengelige voksne er:

- Internasjonal kulturfest.
- Bærekraftig struktur - natteravn i frivilligheten.
- Dialogmøte om ytringsfrihet vs samfunnsansvar.
- Dialogmøter med trossamfunn og interesseorganisasjoner.
- Koble næringslivet tettere på Politiråd og SLT-struktur.
- Klassetur med overnatting.
- Medvirkningsmøter.
- Etablere team tilgjengelig på nett, lavterskel hjelp til unge.
- Utarbeidelse av rutiner og regler.

BYGGENDE ARENA MED TILTAK SOM ER BRA FOR ALLE

Tiltak i handlingsplanen som inkluderer økt innenforskap og mestring er:

- Samskape mestringsarena for unge gjennom aktive lokalsamfunn.
- Etablere fritidstilbud / lavterskel møteplass for unge 16-29.
- Videreføre sommerjobbprosjekt.
- Samarbeid NAV og frivillighet om udekte behov i samfunnet.
- Internasjonalt og nasjonalt samarbeid Erasmus pluss aktiv ungdom.

BYGGENDE ARENA MED TILTAK SOM ER BRA FOR ALLE

Forslag til tiltak som handlingsplanen inkluderer tverrfaglig samarbeid og felles retningslinjer er:

- Videreutvikle BTI-modellen med særlig fokus på alder 12-18.
- Strategisk plan for kriminalitetsforebyggende arbeid.
- Endre dagens SLT-struktur.
- Utvide SLT ordningen, SLT-koordinator voksne.
- Opprette operativ koordineringsgruppe.

FOREBYGGENDE ARENA MED TILTAK NYTTIG FOR NOEN

Tiltak i handlingsplanen som inkluderer økt handlingskompetanse og tidlig innsats er:

- Fadderordning nyinnflyttede familier.
- Informasjonsplakat om taushetsplikt vs. avvergeplikt.
- Tettere samarbeid forebygging og beredskap.
- Mentorordningen.

KRIMINALITETSFOREBYGGENDE ARENA MED TILTAK NØDVENDIG FOR ENKELTE

Tiltak i handlingsplanen som inkluderer hvordan intervenere ved tidlige tegn til radikalisering og voldelig ekstremisme er:

- Trinnvis liste for håndtering ved bekymring.
- Jobbveileder NAV kobles på ved konkret bekymring.
- Operativ koordineringsgruppe.
- Varslingsrutine ved utreise, hjemkomst og død.
- Rutine for oppfølging av hjemvendte.

GRUPPE /SAMFUNN

TILTAK FOR Å ØKE KOMPETANSE I LOKALSAMFUNNET

TILTAK	ANSVARLIG	TIDSPLAN	ØKONOMI
Etablere et område på kommunes nettside med kunnskaps oversikt over tematikken, hatefulle ytringer, radikaliserings og voldelig ekstremisme. Kobling til nasjonale nettressurser og dokumenter. Informasjon om hvor og hvem henvende deg til ved konkret bekymring.	SLT-koordinator / kommunikasjon	2023	Forbehold om prioritering i virksomhetene
Alle barne- og ungdomsskoler i Færder kommune innfører DEMBRA (eller tilsvarende); <ul style="list-style-type: none"> Kompetanseheving ved DEMBRA ved samlingsbasert modul/nettbasert modul ved 3 samlinger for hele personalgruppen. Oppretter DEMBRA ressursgruppe per skole (repr. fra ledelse/ansatte på ulike trinn), 3 samlinger for ressursgruppa på HL-senteret. Utvikler en egen DEMBRA plan for skolen etter veiledning fra HL-senteret. 	Virksomhetsdirektør Oppvekst	2023 / 2025	Forbehold om prioritering i virksomhetene og finansiering / lønn vikar
Implementere tema fra fagfornyelsen i skolene om livsmestring og folkehelse / tverrfaglig undervisning: <ol style="list-style-type: none"> Nettvett, bruk av sosiale medier. Hatefulle ytringer/hatkriminalitet. Radikaliserings og voldelig ekstremisme. Kildekritikk / hvordan lese nyheter i sosiale medier fra 1. trinn. Seksualundervisning som vektlegger mangfold rundt og dialog om seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. 	Virksomhetsdirektør Oppvekst	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomhetene og finansiering. Stimuleringsmidler til kompetanseheving
Politiet besøker 8. trinn på slutten av skoleåret med gjennomgang av hva som er hatkriminalitet.	Politikontakt Skoleledelse	Oppstart 2023	Forbehold om prioritering i virksomhetene
Foreldrenettverk fra barnehage, via barneskole til ungdomsskole med årlige temaer som foreldre/voksne som rollefigurer / feller regler i klasse / nettvett.	Skoleledelse / virksomhetsdirektør oppvekst	2023 / 2025	Forbehold om prioritering i virksomhetene
Storforeldremøte avholdes digitalt hvert år for ungdomsskolene, med ulike kriminalitetsforebyggende tematikk, inkludert fokus på sosiale medier.	Skoleledelse /SLT/ Folkehelse/ Forbyggende helsetjenester / kommunikasjon	Oppstart 2023	Forbehold om prioritering i virksomhetene og finansiering / egnet digital plattform
Ungdomsrådet gjennomfører work-shops mot hatefulle ytringer (jfr. plan demokrativerksted Utøya) med Inkluderingsrådet, Råd For Mennesker med Nedsatt Funksjonsevne og utvidet ledergruppe barn og unge.	Ungdomsrådet Koordinator ungdomsråd / virksomhetsdirektør oppvekst	Gjennomført 2022 / videreføres 2023	Forbehold om prioritering i virksomhetene og finansiering/utvidet budsjett ungdomsråd
Ungdomsråd og ledere elevråd arrangerer workshop i skoletiden for elever fra 9.trinn, i samarbeid med innleid profesjonell kompetanse på sosial medier: Å lage memes mot hatefulle ytringer.	Ungdomsråd Koordinator ungdomsråd/koordinator elevråd Virksomhetsdirektør oppvekst	Gjennomført 2022 / videreføres 2023	Forbehold om prioritering i virksomhetene og finansiering

Universelle tiltak. Bra for alle.

Selektive tiltak. Nyttig for noen.

Indikative tiltak. Nødvendig for enkelte.

Ansatte i skole, hjelpetjenester, fritid, politikere og frivilligheten gjennomfører kurs med Stopp Hatprat i menneskerettighetsopplæring mot hatprat, for å holde egne workshops lokalt.	SLT-koordinator/ virksomhetsdirektør oppvekst/rådgiver frivillighet/ledere hovedutvalg	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomhete- ne og finansi- ering
Ansatte og elever fra ungdomsskolene og videregående skole deltar på årlig ungdomskonferanse Stopp Hatprat og utvikler lokale ungdomsambassadører i Stopp hatprat.	Virksomhetsdirektør oppvekst / forebyg- gende helsetjenester	Gjennom- ført 2022 / videreføres 2023	Forbehold om prioritering i virksomhete- ne og finansi- ering /Kostnader lønn/vikar
Demokrativerksted på Utøya med det Europeiske Wegelandsenteret (EWC) a) Fast årlig deltakelse for Ungdomsrådet + koordinator b) Fast årlig deltakelse for liten gruppe elever og lærere i slutten av 9. trinn/beg. av 10.trinn i ungdomsskolene i Færder, og deltagere fra Fritid Færder og ansatt.	Koordinator ungdomsrådet / virksomhetsdirektør oppvekst	Oppstart 2023	Forbehold om prioritering i virksom- hetene og finansiering/ Kostnader lønn/vikar
Delta i prosjekt med Det Europeiske Wergelandsenteret (EWC): «Ungdom som endrer verden 2023-2025, samarbeid mellom Fredrikstad, Drammen og Færder ungdomsråd og EWC, om å forebygge hat og ekstremisme ved å: 1. Styrke ungdoms politiske mestringstro og demokratiske holdninger. 2. Styrke kommuners arbeid med forebygging av hat og ekstremisme. 3. Støtte opp om lokale prosjekter med og for ungdom	Koordinator ungdomsrådet / SLT-koordinator/ virksomhetsdirektør oppvekst	2023-2025	Forbehold om prioritering i virksom- hetene og finansiering /Kostnader lønn/vikar
Gjennomgang av handlingsplan «Sammen om innenforskap», for å øke kompetanse og forståelse av egen rolle og ansvar med: • ansatte i skolene og virksomhetene • FAU • alle fastlegene i Færder • frivilligforum	Skoleledere / virksomhetsdirektør oppvekst Kommuneoverlege Rådgiver frivillighet	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomhe- tene
Etablere en egen kommunikasjonsstrategi for kompetanseheving og å nå unge i takt med digital utvikling.	Virksomhetsdirektør oppvekst/ Kommunikasjonsav- deling	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomhete- ne og finansi- ering
Utarbeide digital kampanje med link til nettsiden "Ser du noe - si noe" - opplysning til folket, et felles samfunnsansvar.	Kommunikasjon	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten
Øke kompetansen og interessen for gaming ved foreldrekurs, gamingkvelder for foresatte.	Færder Fritid- e-sport-ansvarlig	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomheten
Spill Oslo2084 inn på fritidsklubber/skoler.	Færder Fritid/ IT - ansvarlig på skolen.	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomheten og finansiering
Formulere egendefinerte spørsmål i ungdata som omhandler tema- tikken.	Folkehelsekoordi- nator	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten

GRUPPE /SAMFUNN

DIALOG, FELLESKAP OG TILGJENGELIGE VOKSNE

TILTAK	ANSVARLIG	TIDSPLAN	ØKONOMI
Kommunen arrangerer årlig internasjonal kulturfest.	Kulturenheten/ NAV/ FINT	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomheten og finansiering
Natteravn forankres i frivilligheten og FAU, etablere en bærekraftig struktur om natteravnordningen.	Kulturenheten/ Skoleledelsen og FAU	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomheten
Færder kommune inviterer lokal media, administrator av lokale Facebookgrupper og influensere med mange følgere til dialogmøte om tematikken ytringsfrihet vs samfunnsansvar.	Ordfører, virksomhetsdir. Oppvekst / AKL	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomheten
Færder kommune søker samarbeid med trossamfunn og interesseorganisasjoner om dialogmøter, sammen med nærkommuner i gml. Vestfold.	Ordfører, virksomhetsdir. Oppvekst / AKL	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten
Koble næringslivet tettere på kommune og frivillighet, inviterer inn i Politiråd og SLT-struktur i samarbeid med NAV, deltakende i ulike prosjekter.	Ordfører / virksomhetsdirektør oppvekst / AKL / Helse	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomheten
Anbefales at alle 8. klassinger i Færder, reiser på en klasses tur med overnatting ved ungdomsskole start. Forslag til organisering utarbeides gjennom medvirkningsprosesser ungdomsråd/elevråd.	Virksomhetsdirektør oppvekst	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomheten og finansiering
Medvirkningsmøter med innbyggere i alderen 12-29, med fokus på hva som skal til for at de har en opplevelse av å høre til og bety noe på individ, gruppe og samfunnsnivå.	Folkehelsekoordinator / virksomhetsdirektør oppvekst	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomheten
Etablere et team som gir lavterskel hjelp til unge 12-29 med tettere oppfølging, og som jobber på internett med tilgjengelighet for unge på kveldstid og i helger (ansatte, frivillige og foresatte).	Forebyggende helsetjenester / psykisk helse og rus / kultur/ Fritid Færder	2023-2025	Forbehold om prioritering i virksomheten og finansiering
Lærere og elever samskaper felles retningslinjer for hva som er akseptabelt og ikke avytringer i skolen. Utarbeidelse av rutiner og regler (adferdsregulerende tiltak) i skolen for hva som er lov og ikke lov.	Skoleledelse Virksomhetsdirektør oppvekst	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten

Universelle tiltak. Bra for alle.

Selektive tiltak. Nyttig for noen.

Indikative tiltak. Nødvendig for enkelte.

GRUPPE /SAMFUNN

INNENFORSKAP OG MESTRING

TILTAK	ANSVARLIG	TIDSPLAN	ØKONOMI
Kommunen tar initiativ til samskappingsprosesser i Aktive lokalsamfunn for å skape en god mestringsarena for unge.	Folkehelsekoordinator / rådgiver frivillighet / forebyggende helsetjenester	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomheten
Etablere fritidstilbud sammen med frivilligheten for alderen 16-29, lavterskel møteplass.	Fritid Færder / kultur	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomheten og finansiering
Feriejobbprosjekt/deltidsjobbprosjekt for unge fra 13 år og oppover.	Virksomhetsdirektør oppvekst	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten og finansiering
NAV oppfordrer der det er hensiktsmessig til at ungdom fra 16-29 bidrar frivillig med sine ressurser opp mot udekte behov i lokalsamfunnet i Færder.	NAV / rådgiver frivillighet	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten
Internasjonalt og nasjonalt samarbeid, Ungdom 18+ får tilgang til utvikling og mestringsarenaer gjennom Erasmus pluss Aktiv ungdom. Ungdommen tilegner seg erfaring med meningsfulle samfunnsoppgaver, gjennom arbeidsprosjekter. Færder kommune initierer eller er samarbeidspartner i internasjonale Erasmus+ samarbeidsprosjekter årlig.	Rådgiver Frivillighet og SLT-koordinator	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomheten og finansiering

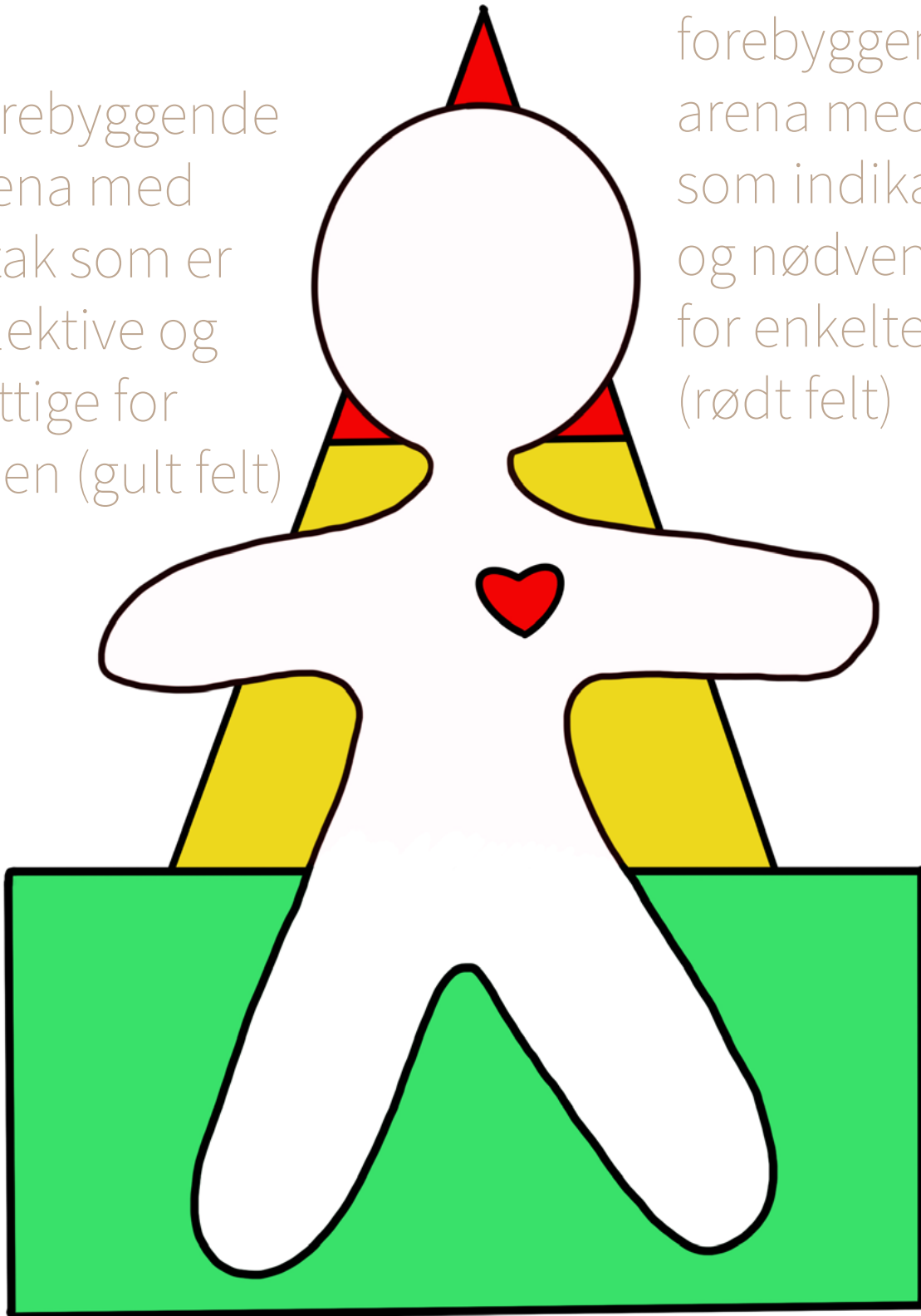
GRUPPE /SAMFUNN

TVERRFAGLIG SAMARBEID OG FELLES RETNINGSLINJER

TILTAK	ANSVARLIG	TIDSPLAN	ØKONOMI
Videreutvikle og vedlikeholde kompetanse på BTI modellen 0-18, særskilt fokus på aldersgruppen 12-18.	Tverrfaglig koordinator / virksomhetsdirektør oppvekst	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomheten
Det utarbeides en strategisk plan for det kriminalitetsforebyggende arbeidet.	Politiråd / SLT-koordinator	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten
Endre dagens SLT-struktur i samråd med evaluering av Politirådsmodellen, innføre koordinerende nivå.	Politiråd	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten
Utvide SLT-ordningen til å favne aldersgruppen 19-29, SLT-koordinator for voksne.	Politiråd/ politisk behandling	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten og finansiering
Opprette operativ koordineringsgruppe med mandat bestående av SLT-koordinator, kommuneoverlege, politikontakt, psykisk helse og NAV, med utvidet ressurspersoner som kobles på ved behov.	Politiråd / kommundirektør	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten

Forebyggende arena med tiltak som er selektive og nyttige for noen (gult felt)

Kriminalitetsforebyggende arena med tiltak som indikative og nødvendig for enkelte (rødt felt)

Universelle tiltak. Bra for alle.

Selektive tiltak. Nyttig for noen.

Indikative tiltak. Nødvendig for enkelte.

Tiltak - INDIVID

Hvordan intervensere ved tidlige tegn til radikalisering og voldelig ekstremisme?

TILTAK	ANSVARLIG	TIDS-PLAN	ØKONOMI
Utarbeide trinnvis liste for håndtering ved bekymring for radikalisering i ny revidert handlingsplan, jfr. nasjonal handlingsplan.	Operativ koordineringsgruppe/ Politiråd /kommunedirektør	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten
Jobbveileder i NAV kobles på i saker med konkret bekymring.	NAV-leder	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten
Den operative koordineringsgruppen møtes 4 ganger i året, eller innkalles ved behov ved konkrete bekymringsmeldinger.	SLT-koordinator	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten
Utarbeide en varslingsrutine ved utreise, hjemkomst og død (fremmedkriger som vender hjem etter utlandsopphold i ekstreme/radikaliserende miljø).	Politiråd/Operativ koordineringsgruppe Beredskap	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten
Utarbeide rutine for oppfølging av hjemvendte.	Politiråd/Operativ koordineringsgruppe Beredskap	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten

Tiltak - INDIVID - GRUPPE

Handlingskompetanse og tidlig innsats

TILTAK	ANSVARLIG	TIDS-PLAN	ØKONOMI
Etablere fadderordning/vennefamilie for alle nyinnflyttede familier. Ta imot nye familier til Færder og ønske de velkomne.	NAV/FINT/Forebyggende helsetjenester/BVT	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten
Etablere informasjonsplakat digitalt med orientering om taushetsplikt, avvergeplikt og informasjonsplikt.	Kommuneadvokat	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten
Forebygging og beredskap: representant fra forebyggende kommune og politi har jevnlig møter med beredskapsansvarlig i kommune og politi for å sikre gjensidig oppdatering på utfordringsbildet.	Beredskapsansvarlig og SLT-koordinator, i samarbeid med politi	2023	Forbehold om prioritering i virksomheten
Mentorordningen hos RVTS. Færder kommune kurser årlig 2 stykker som skal arbeide med mentorordningen.	Forebyggende helsetjenester/ Psykisk helse og rus/ NAV ung	2023 / 2024	Forbehold om prioritering i virksomheten og finansiering

AKTUELLE NETT- SIDER, INFORMASJON OG LENKER

Radikalisering og voldelig ekstremisme.

Nettressurs om forebygging og håndtering av bekymring: <https://utveier.no/>

Stopp hatprat, en internasjonal ungdomsbevegelse for menneskerettigheter og mot hatprat startet av Europarådets ungdomsråd: <https://www.stopphatprat.no/>

Utøya og Det Europeiske Wergelandsenteret:

<https://demokrativerksted.no/om/>

RVTS Sør, Regionalt ressursenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging: <https://rvtssor.no/>

Politiets nettpatrolje,

<https://www.politiet.no/rad/trygg-nettbruk/politiets-nettpatrolje/>

PST, politiets sikkerhetstjeneste:

<https://www.pst.no/>

Regjeringens handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/a7b49e-7bffae4130a8ab9d6c2036596a/handlingsplan-mot-radikalisering-og-voldelig-ekstremisme-2020-web.pdf>

Likestilling- og diskrimineringsombudet:

<https://www.ldo.no/ombudet-og-samfunnet/ombudets-arbeid/hatprat/>

Mobbeombudet i Vestfold og Telemark:

<https://www.vtfk.no/meny/tjenester/opplaring-og-folkehelse/elev-og-larling-mobbeombud/mobbeombud/>

Elev og lærlingeombud i Vestfold og Telemark:

<https://www.vtfk.no/meny/tjenester/opplaring-og-folkehelse/elev-og-larling-mobbeombud/elev--og-larling-ombud/>

Ung.no, Hva er hatprat, og hva gjør du hvis du opplever det?:

https://www.ung.no/mobbing/4119_Hva_er_hatprat_og_hva_gj%C3%B8r_du_hvis_du_opplever_det.html

OMOD, Organisasjonen Mot Offentlig Diskriminering,

<https://www.omod.no/>

Minoritetsråd giver I Vestfold, IMDI:

<https://www.vtfk.no/skoler/notteroy-vgs/meny/elevved-notteroy-vgs/elevtjenester/minoritetsradgiver/>

Telefon: 33 39 00 00
postmottak@faerder.kommune.no
www.faerder.kommune.no
Kommune nr.: 3811 | Org.nr 817 263 992

**FÆRDER
KOMMUNE**
– med vind i seilene